

Сарајево, 27.03.2023. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 20.03.2023. – 24.03.2023.**

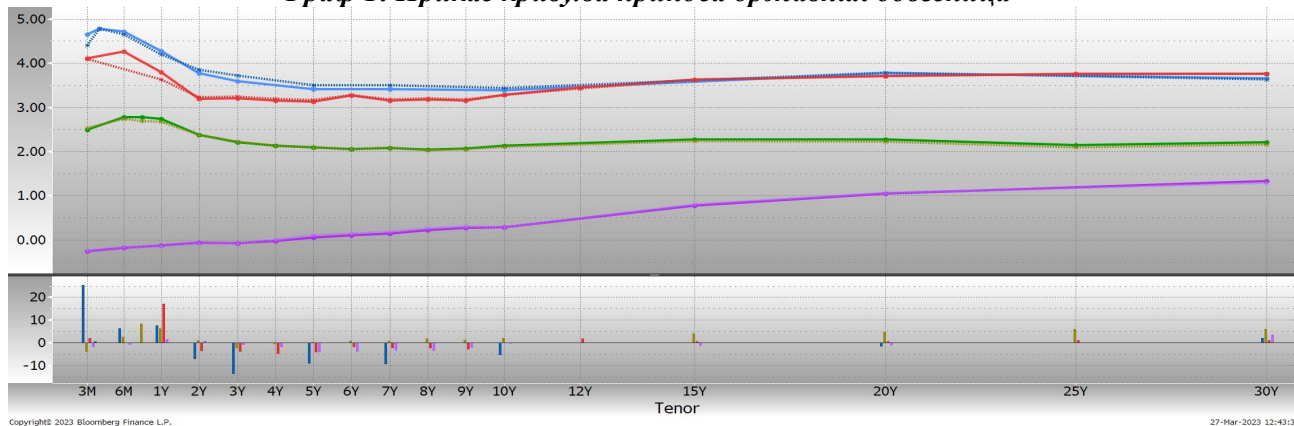
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Евразона				САД				Велика Британија				Јапан			
	17.3.23 - 24.3.23				17.3.23 - 24.3.23				17.3.23 - 24.3.23				17.3.23 - 24.3.23			
2 године	2.39	-	2.39	→	3.84	-	3.77	↓	3.24	-	3.21	↓	-0.08	-	-0.06	↑
5 година	2.09	-	2.10	↑	3.50	-	3.41	↓	3.17	-	3.13	↓	0.10	-	0.07	↓
10 година	2.11	-	2.13	↑	3.43	-	3.38	↓	3.28	-	3.28	→	0.29	-	0.32	↑

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	17.3.23	-	24.3.23
3 мјесеца	2.567	-	2.536
6 мјесеца	2.742	-	2.769
1 година	2.716	-	2.776

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 24.03.2023. године (пуне линије) и 17.03.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Турбуленције на тржишту су биле изражене и током прошле седмице. У односу на претходну седмицу приноси обвезница сигурнијих чланица нису забиљежили веће промјене, али су у току седмице забиљежена волатилна кретања због и даље изражене неизвјесности везано за банкарски сектор. Приноси њемачких обвезница су повећани за 0,5 до 2 базна поена. Истовремено, приноси италијанских обвезница су смањени између 4 и 12 базних поена. Неизвјесност на финансијским тржиштима и даље била изражена упркос договору о преузимања Credit Suisse од стране UBS банке. Негативни ефекти, па и повећана потражњу за сигурнијим инвестицијама уследили су након вијести да је дио процеса преузимања Credit Suisse подразумијевао и отпис једне врсте конвертибилних обвезница Credit Suisse у износу од 16 милијарди CHF. ЕЦБ је проширила провјеру изложености банака кредитном ризику Credit Suisse банке, након што је према непотврђеним информацијама, до сада на билансима банака у еврозони увидјела само малу или никакву изложеност према обвезницама наведене банке. На почетку седмице забиљежен је приличан раст приноса да би средином седмице дошло до корекције наниже, а пад је настављен и

на крају седмице када је у фокус дошла Deutsche Bank AG чије су акције забиљежиле пад од 8,5% на дневном нивоу, иако без значајнијих индикатора који би могли да утичу на оваква кретања. Прије пада Deutsche Bank је саопштила да ће прије времена извршити откуп одређених обвезница (доспијеће у 2028. години) у вриједности 1,5 милијарди USD, што је потез који је можда требало да позитивно дјелује на повјерење инвеститора у снагу биланса банке, али је дошло до супротног. Због тога је њемачки канцелар Scholz у току дана морао јавно да стане у одбрану ове банке. Поред свега наведеног, тржишта су била у ишчекивању одлуке монетарне политике Феда.

Изјаве званичника ЕЦБ о питању будућих повећања каматних стопа су биле донекле опрезније, иако одређени број чланова УВ још увијек очекује неколико повећања каматних стопа због веома високе инфлације. Члан ИВ ЕЦБ Panetta је упозорио на обавезивање будућих корака у монетарној политици јер сматра да званичници морају остати флексибилни како би могли да реагују услијед и даље присутне високе неизвјесности. Предсједница Lagarde је изјавила да ће ЕЦБ заузети „снажан“ приступ којим се омогућава да се одговори на ризике инфлације по потреби, али и помоћ финансијским тржиштима уколико се пријетње појаве.

У мјесечном извјештају Deutsche Bundesbank је објавила да би стопа инфлације у Њемачкој требало да забиљежи значајан пад овог мјесеца захваљујући тзв. базним ефектима након што је прошло годину дана од када је забиљежен нагли раст цијена. И даље се биљежи контракција економије у I кварталу, иако би могла бити мања у поређењу са падом БДП-а од 0,4% у последњем кварталу прошле године. Савјетници њемачког канцелара Scholza су објавили да би економија Њемачке у овој години могла да избјегне контракцију, те очекују благи раст БДП-а од 0,2% (у новембру је очекивано -0,2%). Ипак, упозорили су да је ситуација и даље напета и да ће инфлација наставити да има ефекта на највећу европску економију. Снажнији раст БДП-а од 1,3% се очекује у 2025. години. Централна банка Шпаније је значајно смањила прогнозе инфлације у земљи у овој години на 3,7% (раније очекивано 4,9%) са 8,3% из прошле године услијед пада цијена енергената, али очекује да ће трајније високе цијене хране биљежити бржи раст него што је раније очекивано. Такође, прогнозе раста БДП-а за исту годину су повећане на 1,6% (раније очекивано 1,3%), док се за наредне двије године очекује раст од 2,3% и 2,1%, респективно.

Централна банка Француске није уплатила дивиденду држави на нето профит остварен у 2022. години већ је умјесто тога износ од 4,41 милијарду EUR преусмјерила у „фонд за генералне резерве“ са циљем да покрије ризик од будућих губитака у времену раста каматних стопа и смањења биланса које долази због пооштрене монетарне политике. Биланс ове централне банке је у прошлој години први пут у последњих неколико година забиљежио пад, за више од 7% на 1.884 милијарди EUR.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈАН	-	-11,3
2.	Output грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ЈАН	-	0,9%
3.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈАН	-	17,1
4.	Биланс текућег рачуна – Италија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	-5,23
5.	PMI композитни индекс – ЕЗ (прелим.)	МАР	52,0	54,1
6.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.)	МАР	49,0	47,1
7.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.)	МАР	52,5	55,6
8.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	14,5%	15,8%
9.	Произвођачке цијене – Финска (Г/Г)	ФЕБ	-	9,2%
10.	Произвођачке цијене – Ирска (Г/Г)	ФЕБ	-	3,6%
11.	Произвођачке цијене – Шпанија (Г/Г)	ФЕБ	-	7,8%
12.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.)	МАР	-18,2	-19,2
13.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	МАР	15,0	13,0
14.	ZEW индекс тренутног повј. инвеститора – Њемачка	МАР	-44,3	-46,5
15.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-	-4,3%
16.	БДП – Холандија (Q/Q) финал.	IV квартал	0,6%	0,6%
17.	БДП – Шпанија (Q/Q) финал.	IV квартал	0,2%	0,2%

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили смањење између 5 и 9 базних поена у односу на претходну. Протекле седмице је одржан састанак FOMC-а на којем је девети пут заредом донесена одлука о повећању референтне каматне стопе, овај пут за очекиваних 25 базних поена, те је распон повећан од 4,75% до 5%, што је уједно и највиши ниво од септембра 2007. године. Предсједник Феда Powell је изјавио да је FOMC разматрао паузирање раста каматних стопа и упозорио да би недавни догађаји могли створити строже услове кредитирања. Такође, Powell је изјавио да је Фед посвећен враћању стабилности цијена, те навео да сви докази говоре да јавност има повјерења да ће Фед то и учинити. Осврћући се на могуће сценарије поновне глобалне финансијске кризе Powell је на конференцији за новинаре нагласио да је амерички банкарски систем здрав и отпоран, понављајући да је Фед спреман да искористи све своје алате за одржавање стабилности.

Упркос чињеници да је 11 америчких банака одлучило да депонује 30 милијарди USD код First Republic Bank како би помогле у заустављању тржишних превирања, те објављивању вијести да Jamie Dimon, извршни директор JPMorgan Chase & Co. и извршни директори других великих банака расправљају о новим напорима везаним за њену стабилизацију, цијена акција ове банке је наставила биљежити пад прошле седмице. Наиме, иста је под утицајем вијести да јој је кредитна рејтинг агенција S&P поново смањила рејтинг са ББ+ на Б+ забиљежила смањење од 46,33% на седмичном нивоу. Што се тиче SVB банке, објављено је да је First Citizens Bank пристала да купи SVB банку, коју су регулатори „заплијенили“ након колапса. Из Федералне агенције за осигурање депозита је саопштено да је банка са сједиштем у Raleighu, Сјеверна Каролина, потписала уговор о куповини који укључује куповину око 72 милијарде USD имовине SVB-а уз попуст од 16,5 милијарди USD.

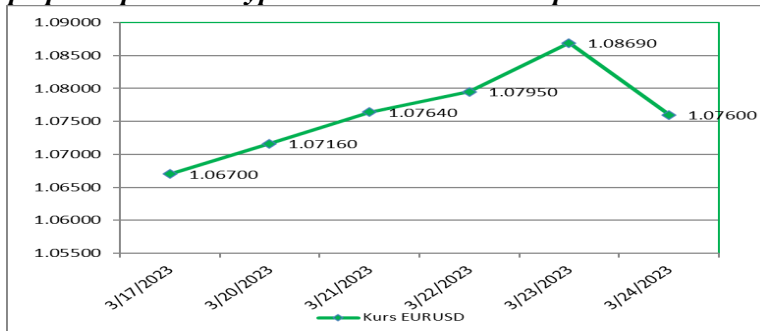
Министрица финансија Yellen је изјавила да је америчка влада „одлучно посвећена” ублажавању ризика финансијске стабилности тамо гдје је то потребно, те је истакла да „јавност треба да има повјерење у банкарски систем САД“. Она је напоменула да је интервенција неопходна како би се заштитио шири амерички банкарски систем, те да би сличне акције могле бити оправдане уколико мање институције буду трпјеле знатне одливе депозита, а што у коначници повећава ризик настанка кризе.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	МБА апликације за хипотекарне кредите 17. МАР	-	3,0%	6,5%
2.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 18. МАР	197.000	191.000	192.000
3.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ 11. МАР	1.690.000	1694.000	1.680.000
4.	Поруџбине трајних добара Р ФЕБ	0,2%	-1,0%	-5,0%
5.	PMI индекс прерађивачког сектора Р МАР	47,0	49,3	47,3
6.	PMI индекс услужног сектора Р МАР	50,3	53,8	50,6
7.	PMI композитни индекс Р МАР	49,5	53,3	50,1
8.	Продаја постојећих кућа (М/М) ФЕБ	5,0%	14,5%	-0,7%

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0670 на ниво од 1,0760.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице завршена је сједница MPC BoE на којој је донесена одлука да се референтна каматна стопа повећа за 25 базних поена на ниво од 4,25%, што је било очекивано. Чланови MPC BoE су гласали са 7:2 за повећање референтне каматне стопе, при чему су два члана гласала да се стопа остави непромијењена. Саопштење које је уследило након састанка констатује да MPC наставља да пажљиво прати индикаторе упорне инфлације и инфлаторних притисака, укључујући напрегнутост на тржишту рада, кретање раста плата и раст цијена услуга. Истакнуто је да уколико се препознају неки докази упорних притисака, будуће рестрикције у монетарној политици ће бити потребне. Што се тиче инфлације, напоменуто је да је инфлација у фебруару била неочекивано висока, али је примјећено да је резултат раста цијене одјеће и обуће које имају тенденцију да буду волатилне и стога показују мању упорност, односно мању трајност. MPC BoE очекује да ће у II кварталу инфлација значајно бити смањена, те да ће бити испод очекиваног нивоа за фебруар. Очекивања економског раста су благо побољшана, те се сада очекује благо побољшање у односу на фебруарски податак од -0,4%. Гувернер Bailey је изјавио да ће BoE наставити да доноси одлуке које су потребне за одрживу ниску инфлацију и одбацио је икакву забринутост за стање у банкама у Великој Британији.

Гувернер BoE Bailey је изјавио да компаније и грађани који одређују цијене треба да узму у обзир очекивање BoE за оштар пад инфлације почетком лjeta под утицајем општег пада цијене енергије. Bailey је изјавио да уколико све цијене покушају да побиједе инфлацију добиће се виша инфлација, а уколико се инфлација укоријени тада ће каматне стопе бити веће. Bailey је изразио забринутост око напрегнутости на тржишту рада која због слабе понуде радне снаге утиче на раст плата и подстиче инфлаторне притиске. Предсједавајући Канцеларије за буџетску одговорност Huges је за BBC изјавио да Брегзит има утицај на економију Велике Британије једнак пандемији вируса Ковид19 и вјероватно ће редуцирати оутпут за 4%.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Rightmove цијене кућа (Г/Г)	МАЈ	-	3,0%	3,9%
2.	Инфлација (Г/Г)	ФЕБ	9,9%	10,4%	10,1%
3.	RPI излазне цијене производње (Г/Г)	ФЕБ	12,4%	12,1%	13,5%
4.	RPI улазне цијене производње (Г/Г)	ФЕБ	12,0%	12,7%	14,7%
5.	Gfk повјерење потрошача	МАР	-36	-36	-38
6.	Малопродаја (Г/Г)	ФЕБ	-4,7%	-3,5%	-5,2%
7.	PMI прерађивачки сектор Р	МАР	49,7	48,0	49,3
8.	PMI услужни сектор Р	МАР	53,0	52,8	53,5
9.	PMI композитни индекс Р	МАР	52,7	52,2	53,1

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,87589 на ниво од 0,87973. GBP је апрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2173 на ниво од 1,2233.

ЈАПАН

Током протекле седмице је објављен записник са последњег састанка MPC BoJ. BoJ је саопштила да ће остати опрезна везано за питање монетарног ублажавања како би смирила тржишне шпекулације да ће се десити нагле промјене монетарне политике када будући гувернер Ueda буде преузео мандат. Такође је саопштено да је извршни директор BoJ Shimizu добио задатак да прати монетарну политику, након што је преузео функцију од Uchide који је постао замјеник гувернера BoJ. Један од чланова Одбора је изјавио да ризик од нагле промјене политике која би могла довести до пропуштања шансе да се постигне жељена инфлација треба сматрати значајнијим од ризика због кашњења промјене монетарне политике. С обзиром да су чланови Одбора BoJ задржали став да се не реагује нагло при пооштравању монетарне политике, вјероватно ће се то имплицирати и на будућег гувернера Uedu да задржи постојећу политику још неко вријеме прије него што крене са великим промјенама. Записник није показао никакву разлику о односу на

Uedino обраћање у Парламенту, кад је изјавио да треба наставити са даљим монетарним ублажавањем. Тржишни учесници ће пажљиво пратити да ли ће Ueda 9. априла када преузме функцију гувернера преузети кораке како би ублажио нежељене ефекте монетарне политике, посебно у погледу контроле криве приноса.

Стопа инфлације у Јапану је успорила први пут након више од годину дана јер су субвенције Владе утицале на смањење цијене електричне енергије и то уочи прве промјене руководства ВоЈ након десет година. Инфлација се у фебруару смањила на 3,3% са 4,3% годишње, у складу са очекивањима. До смањења инфлације у великој мјери је утицала нижа цијена енергената, посебно струје, али и градског гаса. Ипак, растућа темељна инфлација указује на јачање основних инфлаторних притисака, што би могло појачати тржишне шпекулације да ће нови гувернер Ueda кренути прије ка нормализацији монетарне политике од очекиваног.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) F	ФЕБ	-	-10,7%	-9,7%
2.	Продаја широм земље (Г/Г)	ФЕБ	-	20,4%	15,1%
3.	Стопа инфлације (Г/Г)	ФЕБ	3,3%	3,3%	4,3%
4.	Стопа темељне инфлације (Г/Г)	ФЕБ	3,4%	3,5%	3,2%
5.	PMI индекс прерађивачког сектора Р	МАР	-	48,6	47,7
6.	PMI индекс услужног сектора Р	МАР	-	54,2	54,0
7.	Композитни PMI индекс Р	МАР	-	51,9	51,1

JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио благи пад са нивоа од 140,67 на ниво од 140,66. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 131,85 на ниво од 130,73.

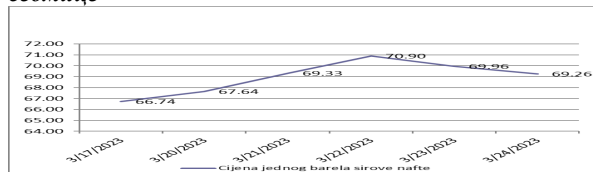
НАФТА И ЗЛАТО

На отварању тржишта нафте у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила је 66,74 USD (EUR 62,55).

Цијена нафте је до средине седмице имала тенденцију раста након што су тржишни учесници ублажили очекивања да би глобални банкарски сектор и потенцијално повећање референтне каматне стопе у САД могли појачати рецесију и тиме умањити тражњу за нафтом. Највећи трговци су на самиту FT Commodities Global Summit истакли да цијена нафте неће дуго остати ниска, иако је Goldman Sachs предвиђао да ће банкарска криза снажније погодити понуду него тражњу нафте. До средине седмице цијена нафте је повећана под утицајем прилично позитивних економских података и очекивања исхода састанка FOMC-а који није био изненађујући (референтна каматна стопа је повећана за очекиваних 25 базних поена). EIA је објавила да је извоз нафте из САД забиљежио рекорд током прошле седмице, те да је дошло до снажног повлачења нафте из складишта. Најновији подаци EIA су показали да су америчке залихе сирове нафте неочекивано порасле прошле седмице на највиши ниво у посљедње скоро двије године. Залихе нафте су у седмици која је завршила 17. марта повећане за 1,1 милион барела на укупних 481,2 милиона барела, што је највише од 21. маја. Очекивало се да ће доћи до пада залиха за 1,6 милиона барела. Берлинска агенција за надзор енергетике, Агенција Федералне мреже, упозорила је да ће компаније и домаћинства морати додатно смањити потрошњу плина ако Њемачка жели избјећи енергетску кризу наредне зиме, а много тога зависи од тога хоће ли сљедећа зима бити хладнија од претходне.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 69,26 USD (64,37 EUR), што на седмичном нивоу представља раст од 3,78%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјелјење за банкарство

Одржавање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.989,25 USD (EUR 1.864,34).

Током протекле седмице цијена злата је била прилично волатилна под утицајем неизвјесности које су се појавиле на тржишту након неизвјесности у пословању неколико банака у САД и Европи. Почетком седмице цијена је забиљежила пад у односу на претходни радни дан, јер су инвеститори одлучили да ликвидирају позиције на злато како би реализовали профит након што је цијена злата током трговања пробила ниво од 2.000 USD по унци. Наредног дана је настављен тренд смањења цијене злата уочи одлуке Феда о даљој монетарној политици која ће се примјењивати и слабљења забринутости око банкарске кризе. Након што је FOMC донио очекивану одлуку да референтну каматну стопу повећа за 25 базних поена, те након што је истакнуто да би се могло размислити о паузирању даљег раста каматних стопа, цијена злата је повећана. Током трговања у четвртак цијена овог племенитог метала је поново наставила са растом, те је на крају трговања достигнута цијена од скоро 2.000 USD по унци. Цијена је повећана под утицајем пада приноса на државне обвезнице САД и након што је Фед сигнализирало да би можда могло доћи до окончања циклуса монетарног затезања. У петак је цијена смањена углавном због апрецијације USD. Цијена злата се у петак прилично консолидовала, те није забиљежен раст цијене упркос томе што су дионице банака наставиле са падом под утицајем нових забринутости око банкарског сектора.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.978,21 USD (EUR 1.838,49). У односу на претходну седмицу цијена злата је смањена за 0,55%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

